

GEHEIM

EX nr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN / VEIL**

MAANDOVERZICHT

JUNI 1975

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

JUNI 1975

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.nr.:</u>
Samenvatting	1
<u>Deel I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Warschaupakt	
a. Bezoek van MSU Yakubovsky aan Bulgarije	2
b. Bezoek Portugese staatshoofd aan Boekarest	2-3
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Tripartite overeenkomst tussen BRD, SU en Iran inzake levering aardgas	4
2. Afnemende olie overschotten in Oost-Europa	4-6
<u>Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten</u>	
1. Samenvatting	7
2. Activiteiten	
a. Algemeen	7
b. Sovjet-Unie	7
c. Oost-Duitsland	7-9
d. Polen	9
e. Tsjechoslowakije	9
3. GSVG	
a. SA-6 eenheden	9-10
4. NVA	
a. Divisie artillerie	10-11
b. SCUDeenheden	11
5. Polen	
a. Nieuwe administratieve indeling	11-13
TVG nr 8/75	14
TVG nr 9/75	15
TVG nr 10/75	16
<u>Hoofdstuk D: Wetenschap en Techniek</u>	
1. Environmental warfare/chemical warfare	17
<u>DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Samenvatting	18
2. Opening Suez-kanaal en Midden-Oosten conflict	18-19
3. Libië-SU	19-20
4. Somalië	21
5. Libanon	21-22

Geheim

SAMENVATTING

(Zie ook de afzonderlijke samenvattingen op de bladzijden 7 en 18.)

1. Oost-Europa

De belangrijkste politieke activiteiten vonden in de verslagperiode plaats op de Balkan, waar a) Roemenië haar buitenlands-politieke activiteiten voortzette door een verdrag van vriendschap en samenwerking te sluiten met de NAVO-lidstaat Portugal, en b) maarschalk Yakubovsky in Bulgarije militaire onderwerpen besprak. Tussen beide gebeurtenissen lijkt geen verband te bestaan.

De grootste militaire activiteiten vonden als gewoonlijk plaats in de "ijzeren driehoek" (DDR, Polen, Tsjechoslowakije). Deze activiteiten speelden zich voornamelijk af op onderdeelniveau terwijl ook een enkele commandopost-stafoefening gehouden werd in deze regio.

Op het energiefrent blijft men zowel in Oost als in West actief gezien de tripartite overeenkomst (USSR-BRD-Iran) m.b.t. de levering van aardgas.

2. Midden-Oosten/Noord-Afrika

Hoewel enerzijds enige hoop uit beperkte vredesregelingen geput zou kunnen worden uit

- a) de heropening van het Suez-kanaal en
- b) de daaropvolgende Israëlische troepenuitdunningsmaatregelen blijft de totale situatie in dit gebied uiterst labiel, getuige:
 - de Sovjet wapenleveranties aan Libië, die vooral ook in Egypte weinig gewaardeerd worden,
 - de Sovjet activiteiten op militair terrein in Somalië, welke een (nog) sterkere Sovjet invloed in dit land kunnen gaan betekenen en
 - de uiterst labiele politieke verhoudingen in Libanon.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiekonfidentieel 1. Warschaupakta. Het bezoek van MSU Yakubovsky aan Bulgarije

De opperbevelhebber van de Verenigde Strijdkrachten, MSU Yakubovsky, bracht van 9-13 juni een bezoek aan Bulgarije. In zijn gezelschap waren de Chefstaf van het WP, Lrgen Shtemenko en andere hoge Sovjet officieren. Het doel van deze reis lijkt een vervolg te zijn van het bezoek dat de Sovjet minister van Defensie, Grechko, van 21-23 mei aan Bulgarije bracht tesamen met de opperbevelhebber van de Sovjet marine en de bevelhebbers van het MD-Odessa en de Zwarte Zee vloot.

Naar verluidt zouden de besprekingen bevelhebbers hebben gehad op een versterking van de Bulgaarse strijdkrachten (C-3) (G)

Commentaar: Volgens onbevestigde berichten zou e.e.a. voortvloeien uit de Sovjet bezorgdheid over de situatie in het Egeïsche Zeegebied en het Nabije Oosten, en dat om deze reden door Grechko ook de "contingency-plannen" inzake het brengen van WP (Sovjet)-troepen naar Bulgarije aan een onderzoek zouden zijn onderworpen.

onfidentieel b. Het bezoek van het Portugese staatshoofd aan Boekarest

Op 13 juni arriveerde de Portugese president Da Costa Gomez voor een drie dagen durend bezoek in Boekarest. Hoogtepunt tijdens dit bezoek was de ondertekening van een verdrag van vriendschap en samenwerking, het eerste in zijn soort tussen een NATO-staat en een land behorende tot het WP. Het 13 artikelen tellende document onderstreept de principes van nationale onafhankelijkheid en soevereiniteit in de politiek van de twee landen met die van de niet-gebonden landen.

In het verdrag zijn veel overeenkomsten te ontdekken met het vriendschapsverdrag dat Ceaucescu eind mei met de Noordkoreaanse leider Kim Il-Sung afsloot, toen deze Boekarest bezocht. Uit het feit dat dit verdrag tussen twee landen, welke tot verschillende militaire blokken behoren, kon worden afgesloten, concludeerde Ceaucescu in een toespraak "dat de opdeling van Europa in twee blokken een verouderde situatie geworden is", en dat hij zich "met beslistheid uit voor de opheffing ervan, omdat we ze niet nodig hebben".

Ook in het slotcommuniqué werd vermeld dat Roemenië en Portugal als ontwikkelingslanden veel gemeen hebben.

De twee partijen tekenden lange termijn overeenkomsten op het gebied van de handel en de economische-, technische- en wetenschappelijke samenwerking.

Direct na het bezoek van president Da Costa Gomez, begon de Roemeense CGS, Comau, een zesdaags bezoek aan Portugal. Dit bezoek volgt op het bezoek begin dit jaar van de Portugese CGS aan Roemenië, die zich bij die gelegenheid enthousiast uitliet over de actieve rol van het leger in de Roemeense maatschappij.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: Het bezoek van het Portugese Staatshoofd aan Roemenië past geheel in Ceaucescu's indrukwekkend te noemen lijst van buitenlands-politieke activiteiten.

Deze activiteiten waaronder met name Ceaucescu's bezoek aan de VS (ter verkrijging van de meest begunstigingsclausule voor de handel), en zijn ontvangst in Boekarest van de Israëliische minister van Buitenlandse Zaken, Allon de Noordkoreaanse partijleider Kim Il-Sung, en de Portugese president het meest in het oog springen. Van Oosteuropese zijde valt alleen een bezoek van de Bulgaarse partijleider Zhivkov te noteren. Deze liet zowel tegenover Kim - toen deze Bulgarije als enig nauw met de SU verbonden land bezocht - als tegenover Ceaucescu blijken, weinig op te hebben met beider "non-aligned aspiraties". Volgens onbevestigde berichten zou Ceaucescu tegen Allon gezegd hebben zijn onafhankelijk beleid te willen voortzetten, ook al zou de druk uit het oosten groter worden.

Opgemerkt kan worden dat het bezoek van Comau aan Portugal het tweede dit jaar aan een NATO-land is. In maart bezocht hij de VS.

Hoofdstuk B: EconomieConfidentieel 1. Tripartite overeenkomst tussen de BRD, de Sovjet-Unie en Iran inzake de levering van aardgas

Op 10 april j.l. is te Moskou een tripartite 20-jarige overeenkomst gesloten tussen de Sovjet-Unie, de BRD en Iran inzake de levering van aardgas.

Iran zal vanaf 1981, wanneer de pijpleidingen voor het transport voltooid zijn, 13 miljard m³ aardgas per jaar aan de Sovjet-Unie leveren. Dit gas zal via de grensplaats Astuza in de Sovjet-Unie komen. De BRD firma Ruhrgas zal 11 miljard m³ aardgas per jaar, eveneens met ingang van 1981, van de Sovjet-Unie ontvangen, en wel via de grens bij Weidhaus.

In de overeenkomst is in het midden gelaten of dit Sovjet dan wel Iraaks aardgas moet zijn.

De periode van 20 jaar waarvoor de overeenkomst is aangegaan, gaat in 1984 in.

De Sovjet-Unie heeft niet deelgenomen aan de besprekingen over de prijs van het te leveren aardgas. Iran en de BRD zijn overeengekomen dat de minimum prijs van het aardgas vastgesteld zal worden aan de hand van de prijsindex van olie in de BRD op het tijdstip van levering. (B-2) (G)

Commentaar: In de firma Ruhrgas wordt voor 50 percent deelgenomen door de BRD, 20 percent door Frankrijk en voor de overige 30 percent door Italië en Oostenrijk.

Niet-geclas. 2. Afnemende olie overschotten in Oost-Europa

De Sovjet-Unie bevindt zich nog steeds in de benijdenswaardige positie meer aardolie te produceren dan de behoefte van haarzelf en de NSWP-landen groot is.

De vraag binnen het Warschaupakt naar aardolie stijgt echter sneller dan het aanbod, en de overschotten van het Warschaupakt aan aardolie nemen dan ook langzaam maar zeker af. Deze ontwikkeling vertoont de laatste tijd de neiging zich te versnellen.

Tabel 1 geeft deze trend aan. In de periode 1967-1973 was de gecombineerde export van ruwe olie en olie-producten van het totale Warschaupakt vrij constant, en bedroeg ongeveer één miljoen barrels per dag, ofwel 50 miljoen ton per jaar. De netto export (export minus import) nam echter in dezelfde periode af door vergrote import van ruwe olie en olie-producten uit gebieden buiten het Warschaupakt.

Tabel 1

Geschatte handel van het Warschaupakt in ruwe olie en olie-producten in de periode 1967 - 1973 (1000 b/d):

	<u>Export</u>	<u>Import</u>	<u>Netto export</u>
1967	984	17	967
1968	981	16	965
1969	961	66	895
1970	1.008	131	877
1971	995	150	845
1972	1.036	243	793
1973	999	358	641

De netto export van het Warschaupakt is in de periode 1968 - 1973 met één derde afgenomen (in vijf jaar) van 965.000 b/d tot 641.000 b/d.

Deze trend is des te belangrijker indien men haar vergelijkt met de ontwikkelingen op de wereldmarkt waar productie en handel in ruwe olie en olie-producten in dezelfde periode een zeer sterke stijging te zien gaven.

De ontwikkelingen in 1973 zijn met name van belang omdat in dat jaar de netto-export met 19 percent afnam tegen 2 tot 7 percent in de jaren tot en met 1972.

De bruto-export van de Warschaupakt landen is te zien in tabel 2; in 1973 bedroeg het aandeel van de Sovjet-Unie in deze export ongeveer 865.000 b/d.

De Sovjet-Unie exporteert vooral ruwe olie. Olie-producten worden voornamelijk geëxporteerd door de kleinere Oosteuropese landen, en met name door Roemenië.

De export van olie en olie-producten van de Sovjet-Unie vertoonde in 1973 weinig verandering t.o.v. 1972, maar de export van de andere Warschaupakt landen was in 1973 aanzienlijk lager dan in 1972. Het grootste deel van de export der Warschaupakt landen gaat naar West-Europa. Finland is de beste klant met aankopen van ongeveer 200.000 b/d in 1972 en 1973 (in 1974 waarschijnlijk iets hoger) terwijl Italië en de BRD de tweede en derde plaats innemen.

Tabel 2

Geschatte export van ruwe olie en olieproducten van het Warschaupakt in 1972 en 1973 (1000 b/d):

	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>%verandering</u>
Naar:			
Finland	198	198	-
Italië	162	128	- 21
BRD	165	118	- 28
Frankrijk	77	99	+ 29
Zweden	98	83	- 15
België	17	78	+ 359
Oostenrijk	44	43	- 2
Nederland	31	34	+ 10
Griekenland	25	25	-
Denemarken	26	22	- 15
Noorwegen	32	9	- 78
IJsland	8	9	+ 12
Zwitserland	10	8	- 20
UK	5	7	+ 40
Spanje	14	6	- 57
Turkije	-	2	-
Cyprus	7	2	- 71
Ierland	<u>4</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
<u>Totaal Europa:</u>	923	871	- 6
Japan	20	58	+ 190
USA	<u>17</u>	<u>25</u>	<u>+ 47</u>
<u>Totaal ontwikkelde landen</u>	960	954	- 1

	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>%verandering</u>
Naar:			
Marokko	15	20	+ 33
Ghana	12	14	+ 17
India	6	8	+ 33
Anderen ' /	<u>43</u>	<u>3</u>	<u>-</u>
<u>Totaal</u>	1.036	999	- 4
<u>Waarvan Sovjet-Unie</u>	880	865	- 2
<u>NSWP-landen</u>	156	134	- 14

Uit de tabel blijkt dat de export naar België, Japan, USA, UK en Frankrijk in 1973 sterk toenam t.o.v. 1972, terwijl de export naar Egypte in dezelfde periode drastisch verminderde.

Tabel 3 laat de ruwe olie import zien van het Warschaupakt in 1972-1973 (1000 b/d):

	<u>1972</u>	<u>1973</u>
	totaal	totaal
Van:		
N-Irak')) 100	146
Z-Irak		68 ^x
Libië	17	77
Iran	76	51
Syrië	18	9
Egypte	24	6
Algerije	<u>8</u>	<u>-</u>
Totaal	243	357

Tsjechoslowakije ontving in 1973 1.000 ton uit Z-Irak.

Uit bovengenoemde gegevens kan worden afgeleid dat de productie van ruwe olie binnen het Warschaupakt geen gelijke tred houdt met de toenemende vraag. De Sovjet-Unie zal nog zeer lang in eigen behoefte kunnen voorzien, maar op de lange duur wordt het haar onmogelijk om in de steeds groeiende behoefte aan ruwe olie van de NSWP-landen tegemoet te komen, althans in de mate waarin zij dat nu doet. De Sovjet-Unie heeft dan ook bij de NSWP-landen erop aangedrongen dat deze landen hun importen van buiten het blok vergroten om zodoende minder afhankelijk van de Sovjet-Unie te worden. De prijsstijgingen v.w.b. ruwe olie van de laatste tijd op de wereldmarkt maken het echter vrijwel onmogelijk voor de NSWP-landen om aan deze Sovjet wens te voldoen gezien de harde valuta reserves welke zij bezitten en de ontwikkeling van hun betalingsbalansen.

' / Waarvan Egypte 31.000 b/d

') Via terminals in het oosten van de Middellandse Zee.

x Afgerond

Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

De oefenactiviteiten namen gedurende deze maand aanzienlijk toe, de nadruk lag daarbij vooral op de onderdeelopleiding. Zowel bij de GSVG als bij de NVA werden commando-staf-oefeningen met beperkte troepen deelname gehouden, waarbij een aanval vanuit zee werd uitgevoerd en waarbij inzet van tactische kernwapens werd gesimuleerd.

In Polen werden gedurende enkele weken oefeningen van de territoriale verdediging gehouden, waarschijnlijk om de gereorganiseerde structuur van de Poolse Territoriale Verdediging te testen.

Er zijn aanwijzingen dat bij de GSVG SA-6 regimenten de lua regimenten van de divisies gaan vervangen.

Bij de NVA gaat de reorganisatie van de divisie artillerie naar Sovjet voorbeeld nog steeds door.

Volgens de laatste gegevens zou de NVA nog niet beschikken over twee volledig uitgeruste en opgeleide SCUDbrigades.

Geheim

2. Activiteitena. Algemeen

Geheel volgens het patroon van de voorafgaande jaren, vond in het begin van juni nog betrekkelijk geringe oefen-/opleidingsactiviteit plaats. In de loop van de maand nam de activiteit geleidelijk toe en bij het afsluiten van dit maandoverzicht was er dan ook sprake van intensieve tot zeer intensieve oefen-/opleidingsactiviteit. Het zwaartepunt lag op de onderdeelopleiding van de verschillende wapens en dienstvakken. De activiteiten vonden bijna allen op de daartoe geëigende oefenterreinen plaats.

b. Sovjet-Unie

Van 16 juni - 24 (?) juni vond een commandostafoefening plaats van MD-Wit Rusland.

De deelname bestond uit elementen van de MD-staf, MD-troepen en van de drie gesubordineerde legers, t.w.: 5 Gde Tklr, 7 Gde Tklr en 28 Lr. Het zwaartepunt der activiteiten lag in het zw-deel van het militaire district. Er zijn aanwijzingen dat óók elementen van MD-Karpathen bij deze oefeningen waren betrokken. Gegevens betreffende het verloop van de oefeningen ontbreken.

c. Oost-Duitsland(1) Tijdelijk Verboden Gebieden

Gedurende juni werden de TVG'n 8,9 en 10/75 ingesteld.

Voor globale ligging en perioden van restrictie zie blz. 14, 15 en 16.

(2) GSVG

In TVG 8/75 vond een commandostafoefening plaats van 2 Gde Lr/GSVG met deelname van de raketbrigade, 32 Mechdiv en 94 Gde Mechdiv.

Er werd uitgegaan van een vijandelijke landing vanuit zee in het gebied Rostock. Deze aanval werd gesteund door luchstrijdkrachten en luchtlandingstroepen.

Nadat door het optreden van eigen troepen de vijand tot staan was gebracht en zelfs dreigde te worden teruggeworpen, werden door deze A-wapens ingezet. In het latere verloop van de eigen

(tegen-) aanval werden eveneens luchtlandingstroepen en A-wapens ingezet.

In TVG 9/75 vond waarschijnlijk een verplaatsingsoefening plaats onder nucleaire omstandigheden, uitgevoerd door elementen van óf 47 Gde Tkdiv/3 Stootlr óf van 207 Mechdiv/3 Stootlr.

TVG 10/75 diende ter "afscherming" van een tweepartijenoefening van elementen van 8 Gde Lr/GSVG (waarschijnlijk 20 Gde Tkdiv en 39 Gde Mechdiv). Ook bij deze oefening werden door "Blauw" (vijand) kernwapens ingezet.

In het kader van een "Rode" opmars vonden rivierovergangen plaats.

Op 19 en 20 juni vond een verplaatsingsoefening plaats van elementen van 3 Stootlr (waarschijnlijk 207 Mechdiv). Er werd aan deelgenomen door tenminste een mechreg, een tkreg en een artreg. De verplaatsing werd uitgevoerd vanuit het oefenterrein Altengrabow naar de Letzlingerheide. In het kader van een rivierovergang werd een mechat d.m.v. helicopters ingezet. Op beperkte schaal werd luchtsteun verleend door elementen van 16 TactLulr/GSVG.

(3) NVA

Gedeeltelijk onder dekking van TVG 8/75 werd een oefening gehouden door MD-V/NVA met deelname van de drie gesubordineerde divisies, raketeenheden en artillerie eenheden.

Het zwaartepunt van de oefening lag op de verzorgingsaspecten (bevoorrading?) van raket- en artillerie eenheden.

Samenhang tussen deze oefening en die van 2 Gde Lr/GSVG in TVG 8/75 kon niet worden vastgesteld.

Onder de aanduiding "SEVER '75" (NOORD'75) startte op 21 juni in het n-deel van de DDR een commandostafoefening met (beperkte) deelname van troepen onder leiding van St-MD V/NVA.

Aan deze oefening, die in de loop van 26 juni eindigde werd deelgenomen door: St-MD V/NVA, Artillerie-elementen/MD V, St-8 Mechdiv, elementen van 27 Mechreg/8 Mechdiv, elementen van 28 Mechreg/8 Mechdiv, waarschijnlijk elementen van 29 Mechreg/8 Mechdiv, mogelijk elementen van 9 Tkdiv/MD V, mogelijk elementen van St-MD III/NVA, grenstroepen (gedeeltelijk oob van 8 Mechdiv, NVA-VM, NVA-LSK, Territoriale inrichtingen c.q. staven, partijorganen en jeugdorganisaties.

Uit de bij het afsluiten van dit maandoverzicht beschikbare gegevens, kan het volgende oefenverloop worden gedestilleerd:

Uitgegaan werd van een schending van de DDR staatsgrenzen door NAVO-strijdkrachten, onder meer door middel van een landing vanuit zee in de omgeving van Heiligendamm (PF 80) op 24 juni (zwakke aanwijzingen duiden erop dat deze landingen mogelijk werden uitgevoerd door elementen van de Poolse 7 Zldiv).

Op 25 juni volgde een tegenaanval door eenheden van 8 Mechdiv/MD V (27 of 28 Mechreg).

Deze tegenaanval werd waarschijnlijk gesteund door elementen van de NVA-VM.

Vanaf 24 juni werd óók deelgenomen door de plaatselijke grenstroepen, gedeeltelijk oob van 8 Mechdiv.

Op die dag werden eveneens aanwijzingen verkregen omtrent deelname van niet geïdentificeerde GSVG-stafelementen.

Op 24 juni vond een gesimuleerde inzet van kernwapens plaats, waaronder hoge-lucht explosies. Het is niet duidelijk door welke partij deze wapens werden ingezet, waarschijnlijk door "Blauw" (vijand).

De deelname van de NVA-LSK bestond o.m. uit bevoorradings- en verkenningsvluchten met helicopters (MI-2).

M.b.t. de activiteiten op 26 juni werden (nog) geen gegevens verkregen.

N.B.: Opmerkelijk is dat dit de tweede oefening in korte tijd is, waarbij wordt uitgegaan van een vijandelijke landing vanuit zee en inzet van (taktische) kernwapens.

Geheim

d. Polen

Gedurende de gehele maand vonden in geheel Polen oefeningen plaats van de OTK (territoriale verdediging).

Deze oefeningen hadden ten doel het testen van een veranderde (bevels-?) structuur in het Poolse Territoriale Verdedigingssysteem als gevolg van de veranderde bestuurlijke indeling van Polen.

Bij de oude indeling liepen de militaire bevelslijnen in grote lijnen parallel aan die van het burgerlijk bestuur.

Op 7 juni eindigde een dergelijke oefening in MD-Pommeren. Deze oefening werd geleid door de Hoofdinspecteur Territoriale Verdediging, Tuczapski en bijgewoond door de Poolse Mindef, Jaruzelski en diens ambtgenoot van Binnenlandse Zaken, Kowalczyk.

Volgens de Zolnierz Wolnosci van 9 juni werd bij deze oefening aandacht besteed aan een efficiënte commandovoering en samenwerking met het oog op de nieuwe administratieve indeling van de staat.

Van 9 - 15 juni vond een commandostafoefening met beperkte troepen-

deelname plaats van MD-Warschau met deelname van tenminste 3 Mechdiv. Bij einde oefening bevonden de staf en andere elementen van deze divisie zich in een gebied ten westen van Grudziadz (CE 52).

Een afstand van ca. 400 km van de standplaats Lublin (FB 07).

Deze oefening werd geleid door de Inspecteur der Opleidingen, Molczyk, welke tevens een functie bekleedt in de Staf van de Verenigde Strijdkrachten van het Warschaupakt.

Delen van de oefening werden bijgewoond door de Poolse Mindef, Jaruzelski en de Vertegenwoordiger van het Opperbevel van de Verenigde Strijdkrachten in Polen, Shcheglov.

Geheim

e. Tsjechoslowakije

Van 17 - 20 juni vond een commandostafoefening plaats van het Tsjechoslowaakse "ZW-Front" met deelname van elementen van 1 Lr met 2 Mechdiv, 19 Mechdiv, 20 Mechdiv en 1 Tkdiv en 4 Lr.

Het gedeelte van de oefening met troepen werd uitgevoerd door 19 Mechdiv/1 Lr.

Afgezien van de inzet van parachutisten in de omgeving van Plzen (UR 81), ontbreken verdere gegevens van deze oefening.

3. GSVG

Geheim

a. SA-6 eenheden

Eind 1971 werd de SA-6 voor het eerst in de GSVG waargenomen.

Tot nu toe zijn een twaalftal mogelijke SA-6 lokaties vastgesteld.

In zes hiervan zouden, afgaande op het aantal waargenomen TEL's en de bijbehorende (radar)apparatuur, SA-6 regimenten ondergebracht kunnen zijn.

De belangrijkste elementen van een SA-6 regiment zijn:

- vijf batterijen à vier TEL's (Transporter Erector Launcher);
- één hoogtezoek-doelopsporingsradar (THIN SKIN B);
- één à twee doelopsporingsradars (LONG TRACK);
- vijf raket controle radars (STRAIGHT FLUSH).

De subordiatie van deze regimenten is tot op heden nog niet duidelijk vastgesteld. Het is mogelijk dat ze tot het leger behoren, maar de laatste tijd zijn er steeds meer aanwijzingen dat de SA-6 regimenten de lua bataljons van de divisies gaan vervangen. Het zou hier de volgende divisies betreffen:

- 7 Gde Tkdiv/1 Gde Tklr,
- 27 Gde Mechdiv/1 Gde Tklr,
- 32 Mechdiv/2 Gde Tklr,
- 47 Gde Tkdiv/3 Stlr,
- 207 Mechdiv/3 Stlr,
- 39 Gde Mechdiv/8 Gde Lr.

Daarnaast bestaan aanwijzingen dat SA-6 regimenten zouden (gaan) beschikken over een of meer SA-9 eenheden van nabijbeveiliging

4. NVA

Geheim

a. Divisie artillerie

(1) Mechdivisie

Sedert medio '74 zijn er aanwijzingen dat de 122 mm houwtser M-38 vervangen wordt door de 122 mm houwtser D-30. Bij drie artillerie regimenten/mechdivs is een organisatievorm van 36 x 122 mm hw D-30 en 18 x 152 mm hw D-1 vastgesteld. Verwacht wordt dat ook de vierde mechdivisie overeenkomstig gereorganiseerd zal worden.

Het is niet bekend of het artillerie regiment geheel volgens het Sovjet patroon is samengesteld; er zijn echter wel aanwijzingen in die richting. De overige divisie artillerie eenheden (anti-tankafdeling, raketafdeling en lua regiment) zijn nagenoeg identiek aan de overeenkomstige Sovjet-eenheden; alleen de meervoudige raketwerper batterij wijkt qua organisatie en soort wapen af.

Bij twee NVA mechdivisies bestaat de meervoudige raketwerper eenheid uit 12 stukken, nl: 6 x BM-21 en

6 x RM-70 op TATRA-813 (Tsjechische versie van BM-21),

terwijl de Sovjet afdeling uit 18 x BM-21 bestaat.

Doordat de Tsjechische versie over een laadinrichting met een extra salvo beschikt is de vuuruitwerking met deze twaalf stukken praktisch gelijk aan die van de achttien Sovjet stukken.

Bij de twee overige divisies is nog een meervoudige raketwerper batterij van 6 sn BM-21 aanwezig. Verwacht wordt dat ook deze eenheden uitgebreid zullen worden met 6 x RM-70

(2) Tankdivisie

De artillerie regimenten van de beide tankdivisies (7 en 9 Tkdiv) beschikken over 18 x 122 mm hw D-30. De 122 mm hw M-38 is hier dus nog niet volledig vervangen.

9 Tkdiv beschikt over de gemengde meervoudige raketwerper eenheid; bij 7 Tkdiv is nog geen RM-70 waargenomen.

De invoering hiervan wordt binnenkort verwacht.
De tot eind '74 nog aanwezige ZSU-57/2 stukken in het lua regiment zijn vervangen door het 57 mm kanon S-60.
De overige artillerie eenheden zijn overeenkomstig de mechdivisie georganiseerd.

Geheim

b. SCUDEenheden

Hoewel tot dusverre werd aangenomen dat de NVA over twee SCUD-brigades beschikte, respectievelijk de o/i SCUDbrigade van MD III en de 5 SCUDbrigade van MD V is uit een nadere analyse van alle gegevens gebleken dat deze aanname niet juist is.

Sedert 1973 bestonden er aanwijzingen dat twee afdelingen van de 5 SCUDbrigade/MD V verplaatst zouden worden naar een nieuwe lokatie te Demen (DE 8346).

De derde SCUDafdeling zou naar een o/i lokatie, zuid van Leipzig verplaatst worden. Deze derde afdeling werd tot dan toe beschouwd als gesubordineerd aan 5 SCUDbrigade/MD V, maar is waarschijnlijk altijd een zelfstandige afdeling behorend tot MD III geweest. MD III beschikte dus niet over een SCUDbrigade, maar over een SCUDafdeling.

Uit recente waarnemingen blijkt dat een SCUDbrigade in oprichting is. Deze brigade is gelokaliseerd te Hermsdorf (QB 0232) en gesubordineerd aan MD III.

Zeer waarschijnlijk is de basiseenheid van deze nieuwe SCUDbrigade de bovenvermelde zelfstandige SCUDafdeling/MD III. De aanduiding voor de nieuwe eenheid is 3 SCUDbrigade.

Dit zou betekenen dat 5 SCUDbrigade/MD V slechts zou beschikken over zes lanceerinrichtingen i.p.v. negen en dat 3 SCUDbrigade/MD III nog in oprichting is.

Het kan nog minimaal een jaar duren voordat de NVA kan beschikken over twee inzetbare SCUDbrigades.

Confidentieel 5. Polena. Nieuwe administratieve indeling

De opheffing van 314 Powiats en een uitbreiding tot 49 Wojewodschappen, (zie MO 4/75 Hfdst. A pt. 3 zal eveneens veranderingen met zich meebrengen t.a.v. de organisatie van:

- de Territoriale verdediging,
- de Civiele verdediging en
- de Para-militaire organisatie (ORMO)

(1) Territoriale Verdediging

De voor de territoriale verdediging bestemde bataljons (OTK) ressorteerden onder de militaire staven van de Powiats. De OT-regimenten ressorteerden onder de militaire staven van de Wojewodschappen.

Door de opheffing van de Powiats lijkt het aannemelijk dat de OT-bataljons nu komen te ressorteren onder de nieuwe Wojewodschappen, waarbij de mogelijkheid blijft bestaan dat deze bataljons worden samengevoegd tot regimenten, zodat een Wojewodschap in de toekomst niet over één regiment beschikt, doch over minimaal twee regimenten.

Voor de inzet, uitrusting en opleiding zal in ieder geval een militaire staf op wojewodschapsniveau blijven bestaan.

Het is waarschijnlijk dat in de gemeenten eveneens een soort

militaire staf zal blijven bestaan of worden opgericht.
De taak van deze staf zal dan zijn:

- het uitvoeren van de bepalingen van de militaire staf van het Wojewodschap;
- het oproepen, registreren en keuren van dienstplichtigen en reservisten en
- het adviseren van de plaatselijke besturen t.a.v. militaire aangelegenheden.

Deze staven zullen echter blijven ressorteren onder het Ministerie van Defensie, waarbij ze in vreedetijd een adviserende stem hebben voor de plaatselijke besturen; in oorlogstijd echter zullen zij plaatselijke militaire commando's zijn. Gesteld kan worden dat door een bundeling van alle OT-eenheden op Wojewodschapsniveau de opleiding, inzet en uitrusting van deze eenheden uniformer en effectiever zal zijn dan in het verleden.

(2) Civiele Verdediging

De opheffing van de 314 Powiats zal voor de organisaties van de civiele-verdedigingseenheden waarschijnlijk weinig gevolgen hebben.

De civiele-verdedigingseenheden, die plaatselijk worden ingezet, (TOS) zullen waarschijnlijk blijven ressorteren onder de gemeentelijke civiele-verdedigingsstaven.

De civiele-verdedigingseenheden, die worden gevormd in fabrieken en bedrijven (ZOS), zullen waarschijnlijk blijven ressorteren onder het hoofd van de civiele verdediging van het betreffende bedrijf.

De civiele-verdedigingseenheden echter, die bestemd zijn voor het verrichten van diensten, die niet worden verricht door TOS- of ZOSeenheden (SOS), zullen waarschijnlijk komen te ressorteren onder de Civiele-verdedigingsstaven van de Wojewodschappen.

Indien de Civiele-verdedigingsstaven van de gemeenten alleen worden betrokken bij de inzet van de TOS- en ZOS-eenheden en de Civiele-verdedigingsstaven van de Wojewodschappen worden belast met de opleiding en uitrusting, is het mogelijk om de opleiding van zowel het personeel als het kader te verbeteren; tevens is een betere controle mogelijk op de inzetbaarheid van de uitrusting.

(3) ORMO (reserve militie)

De ORMO wordt ingezet door de Voorzitters van de Volksraden van de Powiats. Door het opheffen van de Powiats is de mogelijkheid aanwezig dat deze ORMO-eenheden worden ondergebracht op Wojewodschapsniveau. Indien dit zou gebeuren zal naar verwachting op dit niveau een ORMO-staf worden opgericht, welke tot taak heeft het coördineren van de inzet, opleiding en uitrusting van de eenheden in het betreffende gebied.

Door het nemen van een dergelijke maatregel is ook aan de versnippering van de ORMO-eenheden een eind gekomen en zal de effectiviteit van de inzet en opleiding toenemen.

Conclusie

Door de opheffing van de Powiats en uitbreiding van het aantal Wojewodschappen is door het nemen van bovengenoemde maatregelen

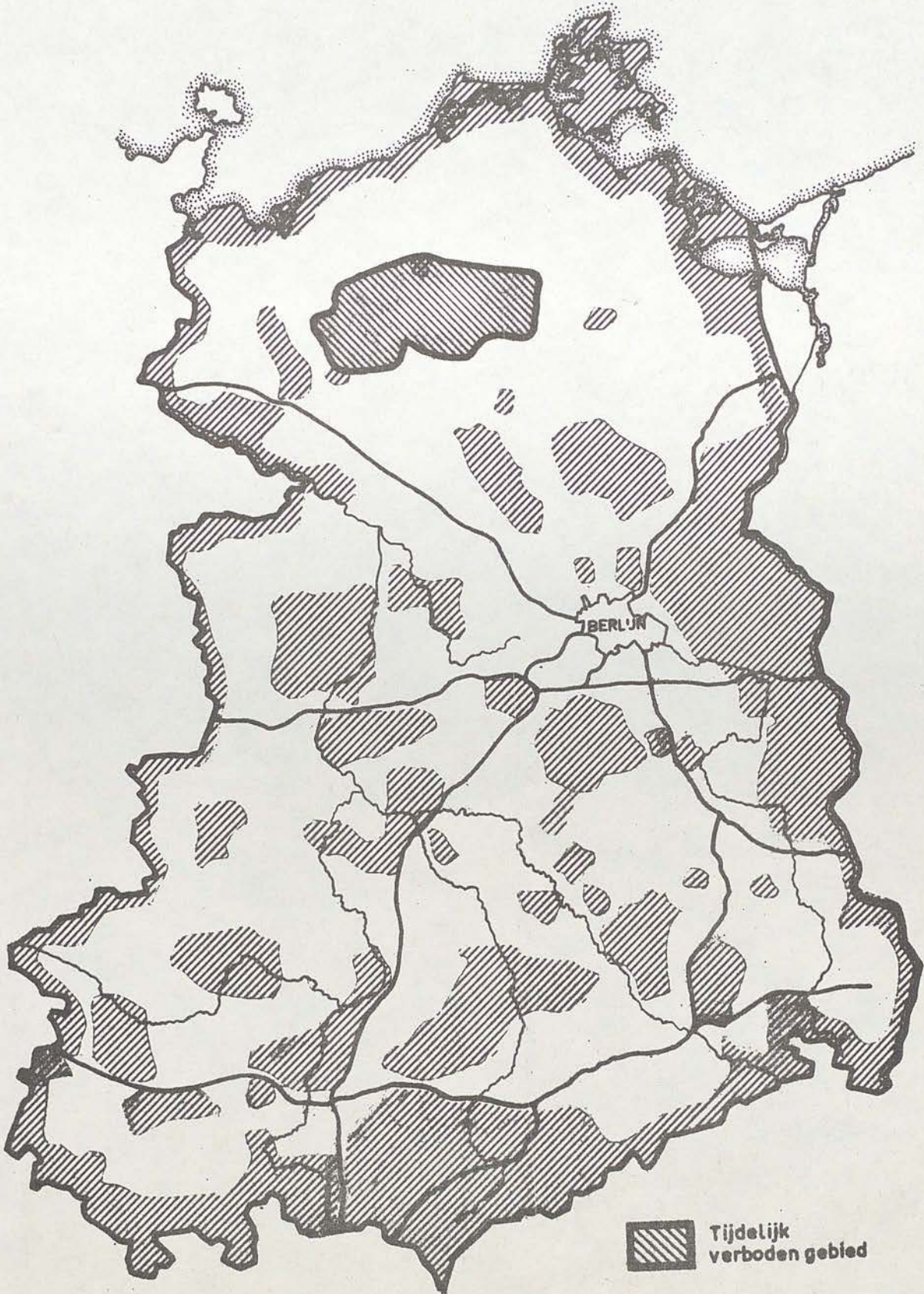
de gehele territoriale en civiele verdediging beter gecoördineerd en effectiever dan ooit te voren.

De voor deze verdediging belangrijke staven bevinden zich in de Wojewodschappen, waarbij het aannemelijk is dat zowel de Territoriale-verdedigingsstaven als de Civiele-verdedigingsstaven worden gecombineerd. Op gemeentelijk niveau echter zullen we deze staven in gecomprimeerde vorm terugvinden.

Aangezien de ORMO, in tegenstelling tot de territoriale verdediging en de civiele verdediging, onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken ressorteert, is het waarschijnlijk dat voor deze para militaire organisatie een aparte staf zal blijven bestaan.

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 8 / 75

080400 ——— 142359 a juni

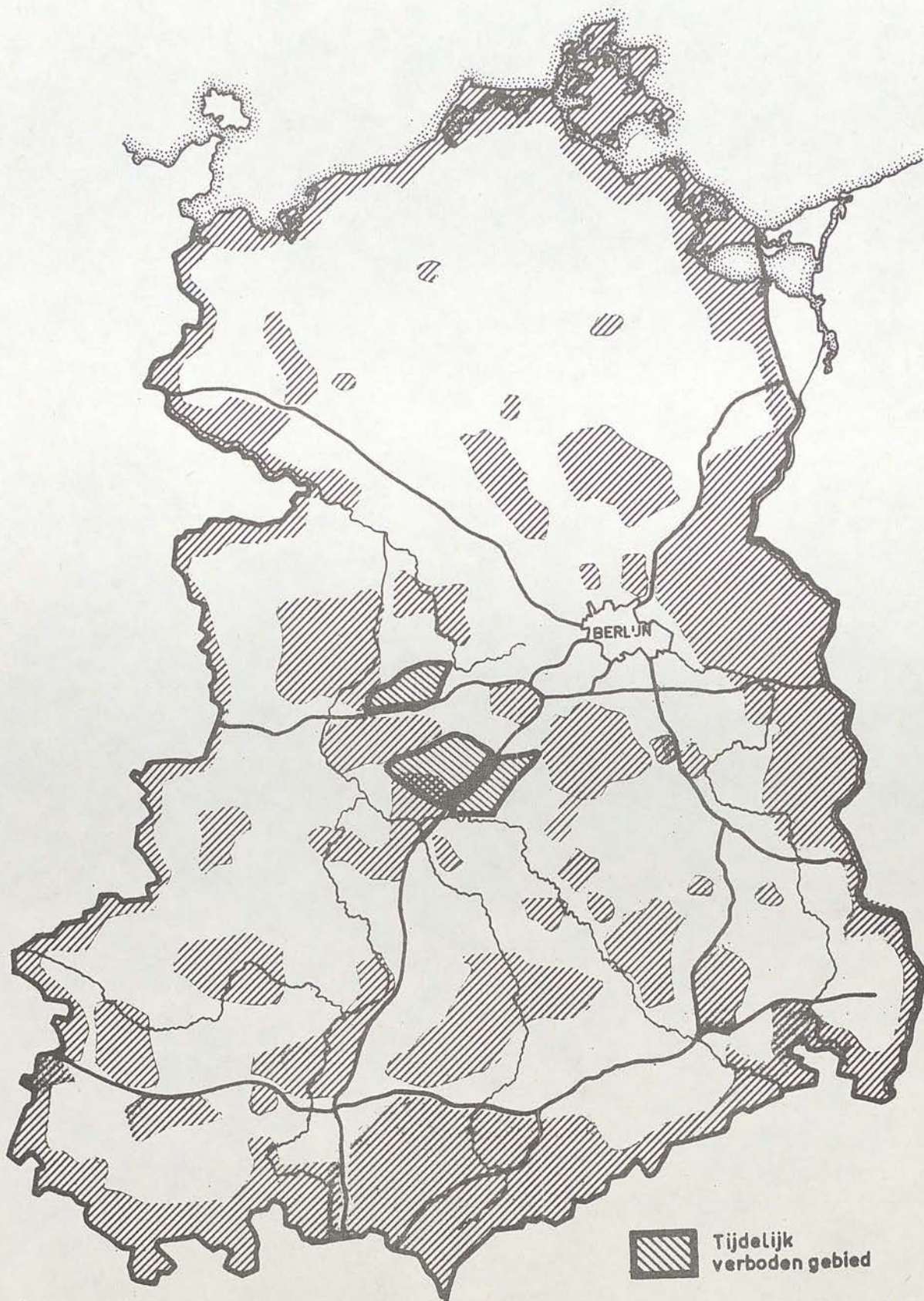

 Tijdelijk
verboden gebied

 Permanent
verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 9/75

080400 a — 142359 a juni

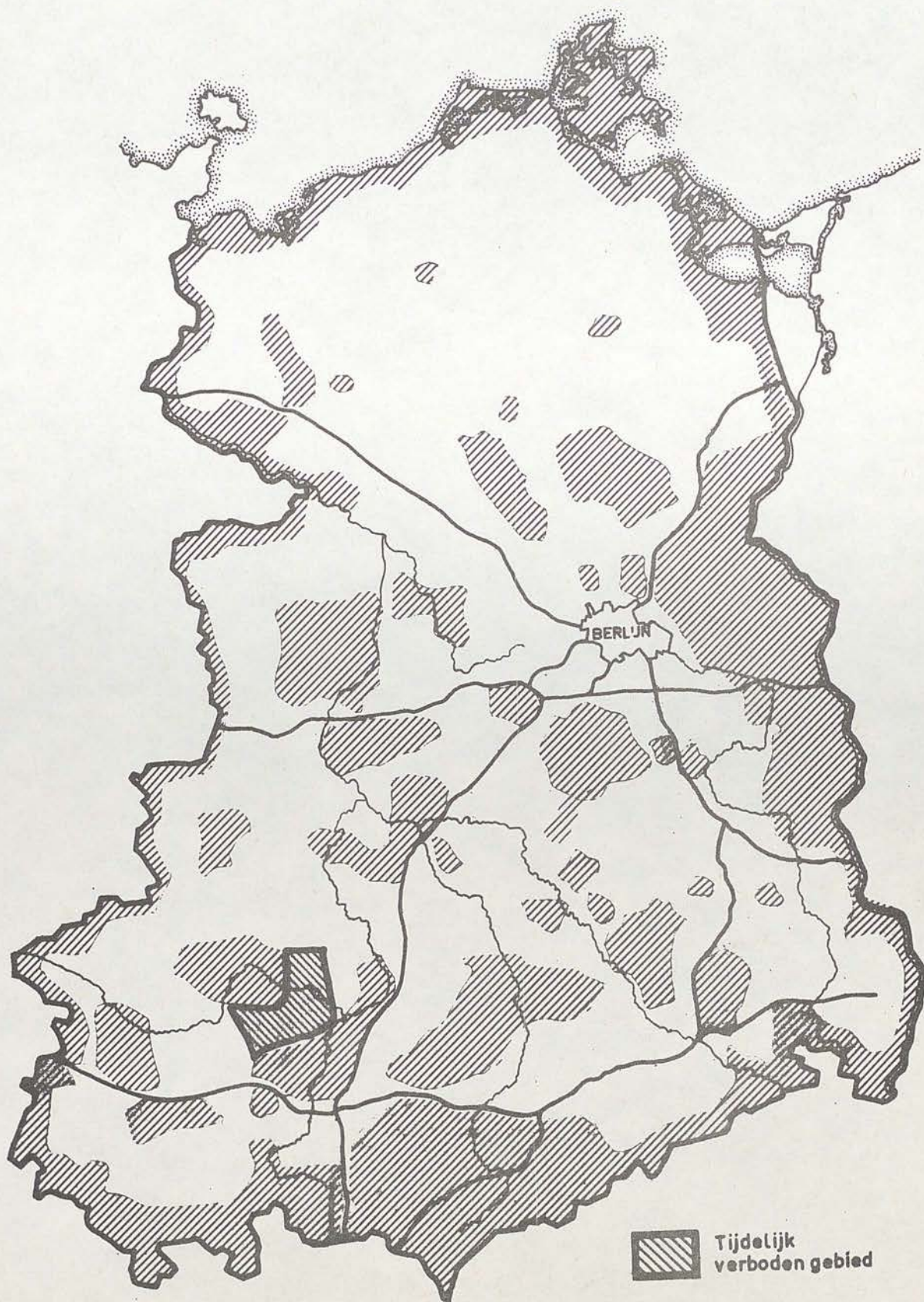

 Tijdelijk
verboden gebied

 Permanent
verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr10/75

100300 a — 122359 a juni

 Tijdelijk verboden gebied

 Permanent verboden gebied

Hoofdstuk D: Wetenschap en TechniekDienstgeheim 1. Environmental warfare/chemical warfare

De recente oproep van Brezhnev de ontwikkeling van "nog verschrikkelijker massavernietigingswapens" te beëindigen heeft betrekking op òf "environmental warfare" òf "binaire chemische wapens" of beide.

Commentaar: De term "environmental warfare" houdt in het veranderen van omgevingsfactoren op een zodanige wijze, dat dit nadelig is voor de tegenstander. Hieronder dient men (onder meer) te verstaan:

- a. het kunstmatig oproepen van regen, onweer, hagel, sneeuw, vloedgolven, orkanen, aardbevingen, mist etc;
- b. het vernietigen van begroeiing en het veranderen van de verhouding tussen land en water waardoor op langere termijn klimaatsveranderingen gaan optreden;
- c. het vernietigen van beschermingen tegen nadelige natuurlijke verschijnselen, (b.v. het vernietigen van dijken, gemalen irrigatiewerken etc).

Veel van de hierboven genoemde methoden zijn, met name door de USA in Vietnam, reeds toegepast. Sommige van de hierboven genoemde methoden kunnen echter ook vreedzaam gebruikt worden.

Bijvoorbeeld:

- a) het oproepen van hagelbuien, voordat deze schade aan de landbouw kunnen uitrichten;
- b) het afbuigen van orkanen of het verminderen van de kracht daarvan.

Met name met het onder a) genoemde heeft de Sovjet-Unie reeds vele jaren ervaring.

Hoewel over de Sovjet-Unie geen concrete gegevens beschikbaar zijn is haar kennis van de meteorologie en de klimatologie van die aard dat zij in staat geacht moet worden dergelijke methoden te kunnen ontwikkelen.

De term "binaire chemische wapens" heeft betrekking op wapens die twee niet-toxische chemische stoffen, gedurende de vlucht van de granaat of op het doelgebied, in staat stellen een reactie aan te gaan en daarbij een zeer toxische stof te vormen.

De USA heeft de laatste jaren veel onderzoek naar dit soort wapens gedaan en hoewel van de Sovjet-Unie geen exakte gegevens beschikbaar zijn moet zij zeker in staat worden geacht dergelijke wapens te kunnen ontwikkelen. De ontwikkeling van dergelijke wapens zal het CCD-(Conference of the Committee on Disarmament) overleg te Genève (internationaal overleg met het doel te komen tot een verbod van de ontwikkeling, produktie, opslag en gebruik van chemische wapens) zeker voor 10 tot 15 jaar initiatief maken.

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika

Geheim

1. Samenvatting

Egypte heeft het Suez-kanaal weer geopend. De hoop om binnen niet al te lange tijd tot een beperkte vredesregeling te komen in het Midden-Oosten is versterkt.

Libië heeft een wapenakkoord gesloten met de SU. Over de aard en omvang van het akkoord lopen de meningen sterk uiteen.

Volgens de VS heeft de SU bases voor opslag en reparatie van raketten gebouwd in Somalië. De regering van Somalië heeft dit echter uitdrukkelijk tegengesproken.

In Libanon is het reeds wankele politieke evenwicht ernstig verstoord. Een mogelijke burgeroorlog kan aanzienlijke gevolgen hebben voor de situatie in het gehele Midden-Oosten.

Confidentieel 2. De opening van het Suez-kanaal en het Midden-Oosten conflict

Op 5 juni heeft president Sadat van Egypte het Suez-kanaal officieel heropend. De 171 km lange, 12 meter diepe en 80 tot 135 meter brede waterweg, welke bevaarbaar is voor schepen tot 60.000 ton gold voor de sluiting in 1967, als de belangrijkste verkeersader ter wereld. De afsluiting heeft Egypte in het totaal ruim 13 miljard dollars gekost aan gederfde inkomsten. De route van Europa naar Azië wordt door de heropening met een derde deel verkort, terwijl de afstand te water tussen de Middellandse Zee en de Perzische Golf nu 9.760 km minder is geworden. (B-2) (W)

Op 2 juni heeft premier Rabin van Israel bekendgemaakt dat Israël de helft van zijn tanks en al zijn artillerie tien km verder van het Suez-kanaal zou terugtrekken, als een vredesgebaar tegenover Egypte. Israel zou ook de sterkte van zijn troepen aan de frontlijn met vijftig procent verminderen. Rabin maakte deze stappen bekend terwijl president Ford en president Sadat in Salzburg hun besprekingen over het Midden-Oosten voerden. De aangekondigde maatregelen zijn inmiddels geëffectueerd. (B-2) (W) (Gr)

Commentaar: De heropening van het Suez-kanaal maakt het de SU (maar natuurlijk ook de VS en andere staten) mogelijk om schepen in kortere tijd te verplaatsen van de Middellandse Zee naar de Rode Zee, de Perzische Golf en de Indische Oceaan. Voorlopig zal het kanaal nog niet geopend zijn voor alle categorieën schepen die er voor de afsluiting in 1967 gebruik van konden maken.

Ook Israëlsche schepen hebben geen toegang.

Afgezien van de verruiming van de strategische mogelijkheden van de supermachten welke mogelijkheden overigens niet overschat moeten worden, heeft de heropening van het Suez-kanaal vooral politieke betekenis. Het wil zeggen dat de oorlogsverwachting voorshands aanzienlijk is afgenomen en dat de hoop op een vredesregeling is versterkt. In dit kader moet men ook het verzoeningsgebaar van Israël zien. Het verminderen van de Israëlsche strijdkrachten aan de Israelisch-Egyptische frontlijn is een aanwijzing dat de Israelische leiders thans menen een iets soepeler houding t.o.v. Egypte te kunnen gaan aannemen.

Het moet niet ondenkbaar worden geacht dat de mislukking van de vorige missie-Kissinger ontzuenderend heeft gewerkt op de Israëliërs.

Men is zich gaan realiseren dat de harde lijn uiteindelijk niets heeft opgeleverd. Daar komt bij dat de VS Israël nog steeds onder sterke druk zetten om in elk geval tot een regeling met Egypte te komen.

Door de aanvankelijke successen in de Yom Kippoer oorlog en het gebruik van het oliewapen is het Arabisch zelfvertrouwen aan de andere kant sterk toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat van Arabische zijde minder toegevendheid kan worden verwacht. De onderlinge verdeeldheid van de Arabieren verzwakt echter, als altijd hun onderhandelingspositie. President Sadat van Egypte lijkt er evenwel op uit om binnen niet al te lange tijd tot een (gedeeltelijke) overeenstemming met Israël te komen. Zijn verhouding met wapenleverancier Moskou heeft geen verbetering ondergaan, getuige enerzijds de aankondiging van Brezhnev dat hij voorlopig niet naar Cairo zal gaan en anderzijds de steeds inniger contacten tussen Moskou en Egypte's huidige aartsrivaal Libië (zie punt 3). Sadat probeert daarnaast vooral ook Syrië gerust te stellen en tot matiging te bewegen. Van groot belang is ook de goede verstandhouding welke Sadat met Ford en Kissinger heeft opgebouwd.

Sadat weet dat alleen Washington werkelijke invloed op Israël kan uitoefenen.

Tenslotte maakt de steeds slechter wordende economische toestand, gepaard gaande met het naar huis sturen van de daarvoor verantwoordelijke ministers, dat het in het belang van Egypte is om (voorlopig) een nieuwe oorlog met Israël te voorkomen en op korte termijn tot een regeling te komen.

3. Libië-SU

- a. Het semi-officiële Egyptische dagblad Al Achram heeft gemeld dat Libië en de SU bij het recente bezoek van Kosygin aan Tripoli, een akkoord hebben gesloten dat voorziet in de vestiging van Sovjet bases voor marine, land- en luchtmacht. In ruil voor faciliteiten zou de SU modern wapentuig ter waarde van 12 miljard dollar leveren en de Libiërs gaan onderrichten in het gebruik van de wapens. Daarnaast zou Libië een kernreactor voor vreedzame doeleinden zijn toegezegd. (C-5) (W)
- b. Volgens een Russische regeringsfunctionaris in Caïro heeft de SU geen basesrechten verkregen in Libië, maar alleen de toezegging van het gebruik van enige faciliteiten. Hij voegde er aan toe dat het niet met het Libische beleid in overeenstemming was om basesrechten aan vreemde mogendheden te verlenen. Het gebruik van enige faciliteiten wil volgens hem zeggen dat de Russische vloot Libische havens mag aandoen. Ook hebben Russische vliegtuigen een beperkte toegang tot Libische vliegvelden voor logistieke steun aan de Sovjet technici die Libische vliegtuigen gaan opleiden. Volgens de Sovjet woordvoerder waren de Egyptische persverslagen over het Russisch-Libische wapencontract zwaar overdreven. Wat het contract werkelijk inhoudt wilde hij niet onthullen. (C-3) (R)
- c. Het Russische partijblad Pravda (27-5-1975) heeft ongewoon fel gereageerd op het artikel El Achram. Het schreef o.m.: "Enkele Westerse propagandistische organen maken reeds lang hun handen vuil

aan het fabriceren van allerlei verzinsels, die de bedoeling hebben de vriendschapsbanden tussen de SU en de Arabische staten te schaden en de politiek van de SU in het Midden-Oosten in een kwaad daglicht te stellen.

Het is bekend hoe wij over dergelijke goedkope methodes denken. Het wekt echter onze grote verbazing op, dat enkele Arabische kranten zich ook op dit verwerpelijke pad begeven. Zo maakte het Egyptische dagblad El Achram - de officiële spreekbuis van een met de SU bevriende Arabische staat - een dezer dagen bekend, dat de voorzitter van de ministerraad der SU tijdens zijn verblijf in Libië een overeenkomst zou hebben getekend over het inrichten van Sovjet luchtmacht- en marinebases op Libisch grondgebied. De fantasie van deze krant kent geen grenzen.

En wat te denken van de mededeling, dat de SU in de komende jaren wapens ter waarde van niet minder dan 12 miljard dollar zal sturen. Het is algemeen bekend dat de politiek van de SU wordt gebaseerd op de principes van het eerbiedigen van soevereiniteit, onafhankelijkheid, territoriale integriteit en ook niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden van andere staten.

De SU pleit daarom consequent voor het opheffen van buitenlandse bases op vreemd grondgebied. Dit is onbetwist duidelijk voor een ieder die niet aan politieke kortzichtigheid lijdt". (F-6) (W)

Commentaar: Er zijn geen details bekend van de overeenkomst tussen Libië en de SU. Wel moet aangenomen worden dat de Egyptische beweringen daaromtrent zwaar overdreven zijn. Naar beste schatting gaat het om een bedrag van 1 miljard dollar, waarbij het niet zeker is of het hier om additionele leveringen gaat, dan wel om een totaal pakket waarin reeds eerder gedane leveringen zijn begrepen. Voor wat betreft de aard van het materieel zijn er aanwijzingen dat het een compleet luchtverdedigingsstelsel betreft met raketten, radar, etc. Daarnaast waarschijnlijk tanks en vliegtuigen. De kerncentrale waarover gesproken werd lijkt inderdaad te zijn toegezegd. Zoals bekend betekent een toezegging van de SU nog lang niet altijd een levering. Hoe het ook zij de grote aantallen wapentuig waar Libië over beschikt, resp. zal gaan beschikken, gaan de opname capaciteit van het beperkte Libische leger verre te boven. Het geringe aantal inwoners van Libië (2 milj) maakt een grote leger uitbreiding onmogelijk. Libië is er waarschijnlijk op uit om zich als wapenleverancier op te werpen tijdens een mogelijke Arabisch-Israëliëse oorlog. Het moet inderdaad onwaarschijnlijk worden geacht, dat de SU basesrechten heeft in Libië. Vermoedelijk is er alleen sprake van bepaalde faciliteiten.

De opvallende toenadering van de SU met het "eigenlijk" anti-communistische regime in Libië, kan onmogelijk los gezien worden van de verslechterde verhouding Moskou-Cairo. De SU wil Sadat kennelijk via wapenleveranties aan rivaal Libië onder pressie zetten. Vooralsnog lijkt Moskou hier echter weinig meer mee te bereiken dan hernieuwde verwijten van de Egyptische president.

Confidentieel 4. Somalië

- a. Volgens de Amerikaanse minister van Defensie Schlesinger is onlangs bij luchtverkenningen gebleken dat de Sovjets in Berbera een basis voor de opslag en reparatie van raketten bezitten. Het gaat om grond-grond en om lucht-grond raketten. De minister bracht e.e.a. ter sprake bij de verdediging van het regeringsvoorstel om 13,8 miljoen dollar beschikbaar te stellen voor militaire werken op het eiland Diego Garcia in de Indische Oceaan, waar de VS een bevoorradingsbasis aanleggen. Schlesinger zei dat de VS veel liever hadden gezien dat de Sovjets in dat gebied geen militaire macht zouden opbouwen, maar dat zij dat toch schijnen te doen. Voor de handhaving van een doeltreffend militair evenwicht hadden de VS logistieke faciliteiten nodig op Diego Garcia. (B-3) (W)
- b. Somalië heeft tegengesproken dat de Sovjets bezig zijn een raketbasis aan te leggen in de Somalische havenstad Berbera. "De Russen hebben nooit om faciliteiten voor zo'n basis gevraagd en als ze dat gedaan hadden zouden wij er nooit op ingegaan zijn, aangezien zo iets tegen onze principes is", aldus de Somalische minister van Buza, Ghalib in een verklaring. De minister nodigde iedereen die zich voor deze kwestie interesseert uit om naar Somalië te komen om met eigen ogen te zien dat de gewraakte berichten onwaar zijn. (W)

Commentaar: Zeer waarschijnlijk heeft de SU bij Berbera en Hargeisha vliegbases aangelegd, en ter verdediging hiervan ook SAM sites geleverd. (Somalië beschikt over SA-2 en SA-3 raketten). Dat op deze bases opslag en reparatie mogelijkheden voor grond-lucht en lucht-grond raketten gecreëerd zijn, is dan ook zeer wel mogelijk. De aanwezigheid van grond-grond raketten is echter niet bevestigd. De noodzaak voor Somalië om over grond-grond raketten te beschikken lijkt thans ook niet groot. Overigens lijken de Amerikaanse en Somalische woordvoerders in feite langs elkaar heen te spreken. Schlesinger sprak over "een basis voor opslag en reparatie van raketten", terwijl Somalië het over "een raketbasis" heeft, wat iets anders impliceert. Derhalve heeft Somalië het bericht van Schlesinger met dit commentaar niet expliciet ontkend.

Confidentieel 5. Libanon

Sinds half april is er sprake van een ernstige verstoring van het politieke evenwicht in Libanon. Vanaf die tijd vindt er een gewapende confrontatie plaats tussen de Christelijke Falangisten en de Palestijnen. Er worden bij voortduring bloedige gevechten geleverd en aanslagen gepleegd. Op 15 mei diende premier Solh zijn ontslag in bij president Frangié, nadat een groot aantal ministers het kabinet al verlaten had. Acht dagen later werd de vorming van een militaire regering bekend gemaakt onder leiding van generaal b.d. Rifai, een Soenniet. Dit kabinet heeft slechts een zeer korte levensduur gehad (plm 1 week). Sindsdien is Karami wekenlang bezig geweest om een nieuwe regeringsploeg samen te stellen. Op 30 juni werd bekend dat Karami erin geslaagd was om een nieuw coalitie-kabinet te vormen, dat alle bevolkingsgroepen (met uitzondering van de Palestijnen) omvat.

De nieuwe regering is er vooralsnog niet in geslaagd om een einde te maken aan de vuurgevechten in de Libanese hoofdstad.

(B-2) (W) (Gr)

Commentaar: In Libanon bestaat een politieke constellatie welke gekenmerkt wordt door een uiterst wankel politiek evenwicht tussen de etnisch en religieus verschillende bevolkingsgroepen. Op grond van een in 1943, vlak voor de onafhankelijkheid gesloten, "nationaal pakt", is er een ongeschreven wet, welke de functieverdeling in de staat op religieuze basis regelt. Volgens dit pakt moet de staatspresident een Maronitisch Christen zijn, de premier een Soennitisch Moslim, de parlements voorzitter een Sjicilische Moslim, de opperbevelhebber van het leger een Christen etc. Dit pakt wordt nu steeds meer aangevochten door de Islamitische bevolking en door linkse groeperingen van allerlei religieuze oorsprong.

De Moslims zouden waarschijnlijk samen met de communisten, Baathisten en aanhangers van de progressieve Joubblatt de staat kunnen beheersen, als de regelingen van 1943 niet bestonden. Deze regels waarborgen een staatskundige overheersing van het Christelijk/Liberale volksdeel. De eisen van de Moslims zijn in zoverre gerechtvaardigd, dat zij naar alle waarschijnlijkheid thans de meerderheid van de bevolking uitmaken. (Sinds 1946 is er geen volkstelling geweest).

De huidige verstoring van het evenwicht wordt ook door externe krachten beïnvloed. Het gaat daarbij vooral om de Palestijnen, de Syriërs en ook de Libiërs. De Palestijnse commando's ondersteunen de oppositie tegen de Christenen/Liberalen met militair potentieel dat vooralsnog opgewassen lijkt tegen het zwakke leger. De Syriërs gebruiken de grenssluiting als pressiemiddel om de links/Islamitische krachten te ondersteunen. Libië tenslotte tracht een rol van betekenis te spelen d.m.v. wapenleveranties.

Hoewel Libanon tot nu toe geen belangrijke plaats in het Midden-Oosten conflict innam kan een burgeroorlog of een eventueel nieuw radicaal bewind de internationale verhoudingen in dit gebied niet onbelangrijk doen veranderen. Van het laatste geval lijken landen als Libië (Irak) en Syrië meer voordeel te verwachten dan Egypte of Saoedi-Arabië.

Een machtsovername van de linkse groeperingen in Libanon lijkt evenwel vooralsnog minder waarschijnlijk.